

Postupy pro vyloučení střetu zájmů při hodnocení MAS v rámci Strategického plánu SZP na období 2023 – 2027

Postupy vycházejí z dokumentu zpracovaného Odborem strategií a analýz regionální politiky a politiky bydlení Ministerstva pro místní rozvoj ČR „Postupy pro vyloučení střetu zájmů při hodnocení MAS v programovém období 2021 – 2027“.

Shrnutí problematiky - východiska

Místní akční skupina (MAS) je otevřené místní partnerství mezi subjekty z veřejného a soukromého sektoru (včetně neziskových organizací).

Partneri MAS zastupují místní veřejné a soukromé socioekonomické zájmy. Partnerem MAS může být právnická nebo fyzická osoba (podnikající i nepodnikající).

V případě, že MAS má právní formu spolku, je partnerem MAS člen spolku (dále jen „partner MAS“). V případě, že MAS je organizační složkou právnické osoby, která je obecně prospěšnou společností nebo ústavem, je partnerem MAS právnická nebo fyzická osoba, působící v organizační složce MAS na základě smlouvy s příslušnou právnickou osobou. Smlouva může být uzavřena na dobu neurčitou, příp. na určité časové období (např. programové období).

Soukromý sektor zahrnuje veškeré právnické či fyzické osoby soukromého práva, včetně nestátních neziskových organizací.

Veřejný sektor zahrnuje pouze právnické osoby – stát, kraje, obce, dobrovolné svazky obcí, orgány státní správy a právnické osoby, které jsou založeny, zřízeny či vlastněny min. z 50 % obcemi, dobrovolnými svazky obcí, kraji či státem bez ohledu na jejich právní formu, tj. např. příspěvkové organizace¹, ale také podniky v majoritním vlastnictví obcí či státu (např. technické služby, Lesy ČR, apod.)²

Výběr operací (resp. fázi hodnocení a fázi výběru, jež zahrnuje schválení výsledků hodnocení) provádí orgány MAS.

Základní standardy fungování MAS v ČR v programovém období 2021-2027 včetně stanovení povinných orgánů MAS a jejich kompetencí v rámci procesu výběru operací, resp. hodnocení a schvalování/výběru projektů, návrhů projektů nebo projektových záměrů stanoví „Metodický

¹ Příspěvkové organizace státu a jiných veřejnoprávních korporací (obcí, krajů atd.)

² V případě pochybností o určení, zda se jedná o veřejnoprávní subjekt, je určující znění čl. 2, odst. 1, bod 4 směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/24/EU.

„Veřejnoprávními subjekty“ se rozumějí subjekty se všemi těmito vlastnostmi:

- jsou založeny za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb obecného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu;
- mají právní subjektivitu a
- jsou financovány převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty; nebo podléhají řídicímu dohledu těchto orgánů nebo subjektů; nebo je v jejich správním, řídicím nebo dozorčím orgánu více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty.

pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021-2027“, kap. 8.1 (MP INRAP), dále též „Metodika“.

Role místních akčních skupin definuje Článek 33 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021, o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky, viz níže.

Místní akční skupiny

1. Místní akční skupiny navrhují a provádějí strategie uvedené v čl. 31 odst. 2 písm. c)³.
2. Řídící orgány zajistí, že místní akční skupiny jsou inkluzivní a že si buď zvolí jednoho z partnerů v rámci skupiny jako hlavního partnera pro správní a finanční záležitosti, nebo se spojí ve společném právním subjektu.
3. Následující úkoly vykonávají výhradně místní akční skupiny:
 - a) zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění operací;
 - b) vypracování nediskriminačního a transparentního procesu výběru a kritérií, jež brání střetu zájmů a zajišťují, že rozhodnutí o výběru nebude kontrolovat jedna zájmová skupina;
 - c) příprava a zveřejňování výzev k podávání návrhů;
 - d) výběr operací a stanovení výše podpory a předkládání návrhů orgánu odpovědnému za závěrečné ověření způsobilosti před schválením;
 - e) sledování pokroku směrem k dosažení cílů strategie;
 - f) hodnocení provádění strategie.
4. Pokud místní akční skupiny plní úkoly, na něž se odstavec 3 nevztahuje a které spadají do odpovědnosti řídicího orgánu, či platební agentury, je-li jako hlavní fond zvolen EZFRV, jsou tyto místní akční skupiny označeny řídicím orgánem jako zprostředkující subjekty v souladu s pravidly pro daný fond.

³ Článek 32 Strategie komunitně vedeného místního rozvoje

1. Příslušné řídicí orgány zajistí, aby každá strategie podle čl. 31 odst. 2 písm. c) obsahovala tyto prvky:
 - a) zeměpisnou oblast a počet obyvatel, na něž se daná strategie vztahuje;
 - b) postup zapojení komunity do vypracování této strategie;
 - c) analýzu rozvojových potřeb a potenciálu dané oblasti;
 - d) cíle této strategie, včetně měřitelných cílů u výsledků a související plánované akce;
 - e) opatření pro řízení, monitorování a hodnocení, která prokáží schopnost místní akční skupiny tuto strategii provádět;
 - f) plán financování, včetně plánovaného přidělu z každého fondu a případně rovněž plánovaného přidělu z EZFRV a každého dotčeného programu.

5. Místní akční skupina může být příjemcem a může provádět operace v souladu se strategií, pokud zajistí dodržování zásady oddělení funkcí.

Identifikovaná rizika

- vzhledem k zapojení místních partnerů do hodnocení projektů je relativně často identifikován střet zájmů u členů příslušných orgánů MAS (výběrový orgán, rozhodovací orgán, v případě přezkumu hodnocení nebo výběru se týká též kontrolního orgánu),
- problém se týká především menších MAS, které mají obecně menší počet partnerů, ze kterých mohou volit členy povinných orgánů,
- omezený předem daný počet osob, omezená zastupitelnost členů, jiné osoby se nemohou zapojit do hodnocení - hodnocení a výběr provádějí volené orgány MAS, do přípravných fází (hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti) mohou být zapojeni i zaměstnanci kanceláře MAS),
- v případě vyloučení osob/y ve střetu zájmů z účasti na jednání (výklad „nepodílí se“ = fyzicky se neúčastní jednání, tedy nejedná se o „zdržení se hlasování“) hrozí MAS problém s usnášeníšopností obou orgánů, jež se na hodnocení podílí, podmínky pro usnášeníšopnost orgánů a pro přijímání rozhodnutí jsou přitom stanoveny Metodikou (MP INRAP),
- **MAS musí zajistit, že rozhodnutí o výběru nebude kontrolovat jedna zájmová skupina (článek 33 Nařízení 2021/1060, odst. 3, písm. b),**
- **v rámci zachování kontinuity pravidel s programovým obdobím 2014-2020 platí podmínka dodržení poměru soukromého a veřejného sektoru při hodnocení (stanoveno Nařízením 1303/2013) – veřejné orgány nesmí mít při hodnocení a výběru vyšší zastoupení než 50 % hlasovacích práv.**

Zásady a postupy pro vyloučení střetu zájmů při hodnocení MAS

Podjatými osobami jsou jednak žadatel a osoby blízké⁴ v přímé vazbě na žadatele (rodič, sourozenec, manžel/ka, syn/dcera), jednak osoby v jiné vazbě na žadatele (jiná příbuzenská, osobní, profesní vazba).

V případě, že se osoba podílející na hodnocení a výběru projektů vyskytne ve střetu zájmů, je povinna podat „oznámení o osobním zájmu“. Formu oznámení stanoví příslušná MAS např. v etickém kodexu – musí se jednat vždy o písemný dokument podepsaný příslušnou osobou, oznámení o osobním zájmu nebo čestné prohlášení o nepodjatosti. V případě, že se provádí hodnocení projektů pro více Fichí nebo více opatření PR, podává hodnotitel zároveň oznámení o osobním zájmu vůči projektům z jedné (příp. více) Fiche/í, nebo opatření PR, kde je ve střetu zájmů, i čestné prohlášení o nepodjatosti k ostatním Fichím či opatřením PR.

„Etický kodex“ je soubor poučení a zásad, jak se má člen orgánu MAS chovat. Člen ho obvykle podepisuje po svém zvolení s platností omezenou trváním jeho funkce v orgánu MAS. Obsahuje mj. ustanovení, že v případě střetu

⁴ Osoba blízká def. podle §22 zákona 89/2012 Sb., občanský zákoník

zájmů má člen orgánu MAS povinnost tuto skutečnost oznámit. Etický kodex neobsahuje informace potřebné pro vyhodnocení střetu zájmů na konkrétním jednání orgánu, protože střet zájmů je vždy nutno řešit vůči konkrétním projektům/žadatelům.

„Čestné prohlášení o nepodjatosti“ je na rozdíl od „etického kodexu“ jednorázové a týká se konkrétního jednání orgánu MAS. Člen orgánu MAS v něm prohlašuje, že se seznámil s projekty podanými v dané výzvě a necítí se být ve střetu zájmů.

Není-li forma stanovena, uvede příslušná osoba své prohlášení do zápisu z jednání. Skutečnost, zda osoba není ve střetu zájmů, je nutné posuzovat při každém hodnocení i výběru projektů/návrhů projektů/projektových záměrů (jednání) a střet zájmů nelze vyloučit paušálně.

Osoba ve střetu zájmu je povinna o této skutečnosti informovat před jednáním hodnotící komise nebo příslušného orgánu, případně neprodleně po zjištění této skutečnosti, pokud to nebylo před zahájením jednání zřejmé z programu jednání (příp. podkladů). Osoba by tak měla učinit na začátku jednání, nejpozději pak před zahájením projednání konkrétního projektu (bodu jednání). Oznámení o osobním zájmu musí být uvedeno v zápisu z jednání orgánu/komise.

Skutečnost, že je osoba ve střetu zájmů, není sama o sobě špatně, osoba se příslušného jednání nesmí účastnit. Může se však podílet na jiné části hodnocení nebo výběru projektů (jednání), např. jiné fiche, opatření PR, **podvodem je úmyslně utajený střet zájmů.**

O míře podjatosti není možné hlasovat, pokud je střet zájmů identifikován, postupuje se ve všech případech shodně.

Hlavní zásady:

Podjatá osoba nesmí provádět kontrolu formálních náležitostí a přijatelnosti v rámci kanceláře MAS.

Podjatá osoba nesmí být členem hodnotící komise výběrového orgánu (komise zřízená pod výběrovým orgánem).

Podjatá osoba se nesmí účastnit jednání výběrového orgánu, pokud tento aktivně provádí hodnocení (bodování) projektů.

Podjatá osoba se nesmí účastnit jednání rozhodovacího orgánu o navýšení alokace výzvy (popř. o přesunech alokace mezi Fichemi).

V ostatních případech se může podjatá osoba v zájmu zajištění usnášenischopnosti orgánu jednání zúčastnit s tím, že se zdrží účasti v diskuzi i hlasování.⁵

Nedoporučuje se delegovat tvorbu hodnotících (preferenčních) kritérií na výběrový orgán.

⁵ Pokud je možné jednání a hlasování rozdělit na více částí (např. pro jednotlivé Fiche), zdrží se diskuze a hlasování pouze v příslušné části jednání, kde je ve střetu zájmů.

Modely hodnocení MAS

Hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti probíhá zpravidla na úrovni kanceláře MAS (zaměstnanci MAS), v části věcného hodnocení a výběru projektů se zapojují povinné orgány MAS, volené nejvyšším orgánem MAS (výběrový a rozhodovací orgán).

Veškeré postupy na úrovni MAS, vč. ošetření postupu v případě střetu zájmů, dále upravují vnitřní předpisy (interní postupy pro hodnocení) jednotlivých MAS. MAS poskytne interní postupy pro hodnocení ŘO, je-li to příslušným ŘO vyžadováno. MAS je zodpovědná za to, že výběr operací (proces hodnocení a výběru projektů, návrhů projektů a projektových záměrů) je transparentní, nediskriminační a je ošetřen střet zájmů. V případě hodnocení projektů spolupráce, kde je MAS rovněž žadatelem, musí být proces přípravy projektu a jeho hodnocení striktně oddělen. Osoba, která spolupracovala na přípravě projektu se nesmí podílet na jeho hodnocení. Interní postupy MAS nepodléhají nutnosti schválení ze strany ŘO.

1/ Věcné hodnocení (vždy bodování, vylučovací kritéria jsou možná pouze v případě projektů spolupráce MAS) – za hodnocení (činnost) zodpovídá výběrový orgán

- volený orgán, členové jsou voleni nejvyšším orgánem MAS z řad partnerů nebo subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí (členové orgánu nemusí být partnery MAS),
- provádí hodnocení projektů na základě objektivních kritérií – navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD,
- kancelář MAS může připravit podklady pro hodnocení, případně může být zadáno zpracování odborného posudku nebo přizván expert na danou oblast – záleží na nastavení postupů uvnitř MAS.

Varianta 1.A/ zapojení hodnotící komise

1.A.1 hodnotící komise (min. tříčlenná) provádí hodnocení (vyjma projektů spolupráce MAS se jedná o bodování), **podjatá osoba nesmí být členem hodnotící komise.**

1.A.2 výběrový orgán následně výsledek hodnocení (vyjma projektů spolupráce MAS se jedná o bodování) schválí, resp. hlasuje o výsledku hodnocení jako o celku. Výstupem je pořadí projektů s uvedením dosaženého bodového hodnocení (při tomto hlasování o celkovém výsledku není možné selektivně hlasovat jen o některých projektech) v případě projektů spolupráce MAS je výstupem záznam o doporučení/nedoporučení projektu k registraci na SZIF⁶. Výběrový orgán může případně řešit i nesrovnalosti mezi hodnotiteli.

Podjatá osoba se může jednání výběrového orgánu formálně zúčastnit v zájmu zajištění jeho usnáschopnosti, ale zdrží se diskuze i hlasování (započítává se do kvóra).

Pokud je možné jednání a hlasování rozdělit na více částí (např. pro jednotlivá opatření PR/ Fiche), zdrží se diskuze a hlasování pouze v příslušné části jednání, kde je ve střetu zájmů.

⁶ Státní zemědělský intervenční fond

Varianta 1.B/ bez zapojení hodnoticí komise – podjatá osoba se nesmí účastnit jednání orgánu (není přítomna)

1.B.1 hodnocení (vyjma projektů spolupráce MAS se jedná o bodování) provádějí všichni členové Výběrového orgánu MAS společně, příp. upraví připravený návrh hodnocení. Výstupem je pořadí projektů s uvedením dosaženého bodového hodnocení. V případě projektů spolupráce MAS je výstupem záznam o doporučení/nedoporučení projektu k registraci na SZIF.

2/ rozhodnutí o výběru projektů – provádí rozhodovací orgán MAS (výjimečně Nejvyšší orgán MAS, stanoví-li to vnitřní předpisy MAS)

Na dalším stupni schvaluje výsledky hodnocení tzv. rozhodovací orgán MAS a provádí výběr projektů k podpoře (členové jsou voleni nejvyšším orgánem MAS z partnerů MAS, zpravidla na období 2–6 let). Výstupem je schválení projektů k výběru (bez zásahu do jejich pořadí), případně navýšení alokace výzvy.

Metodika (MP INRAP) stanoví, že rozhodovací orgán vybírá projekty/návrhy projektů/projektové záměry (operace) k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě návrhu výběrového orgánu, přičemž:

- minimální bodová hranice pro výběr projektu k podpoře je předem stanovena na výzvě MAS a je pro danou výzvu neměnná,
- alokace výzvy MAS je stanovena ve výzvě MAS, rozhodovací orgán ji při dodržení dalších podmínek a postupů může navýšit.

Krok 2.A/ potvrzení výsledků věcného hodnocení (počet dosažených bodů, záznam o doporučení/nedoporučení projektu k registraci na SZIF, pořadí projektů a navržená výše podpory) **a schválení výběru projektů**, které splnily minimální bodovou hranici a na jejich financování dostačuje alokace dané výzvy MAS (resp. Fiche)

Podjatá osoba se může této části jednání rozhodovacího orgánu formálně zúčastnit v zájmu zajištění jeho usnáschopnosti, ale zdrží se diskuze i hlasování (započítává se do kvóra).

Krok 2.B/ navýšení alokace výzvy MAS (nebo přesun alokace mezi Fichemi) tak, aby byl podpořen tzv. „hraniční projekt“, případně více projektů „pod čarou“.

Podjatá osoba se nesmí účastnit této části jednání rozhodovacího orgánu o navýšení alokace výzvy (popř. o přesunech alokace mezi Fichemi).

Pozn.:

Teoreticky je možné, aby rozhodnutí o výběru projektů schválil nejvyšší orgán MAS, je-li to v souladu s postupy MAS. I na této úrovni však bude nutno řešit střet zájmů a vzhledem k většímu počtu členů bude tento postup administrativně náročný, zejména vzhledem k nutnosti fyzicky doložit čestná prohlášení o nepodjatosti.